

Fatihî «parallel döwlet» öldürdi

Category: Kitapcy, Sözler, Taryhy makalalar

написано kitapcy | 24 январа, 2025

Fatihî "parallel döwlet" öldürdi FATİH'I 'PARALEL DEVLET» ÖLDÜRDÜ

• Erdoğanlar başka cemaatle de kavgalı: CERRAHİLER

Athena grubunun solisti Gökhan'ın tarikat giysili fotoğraflarının medyada yayınlanması Cerrahiye Tarikatı'nı gündeme getirdi. Ahmet Özhan, Mazhar Alanson, Hasan Kaçan, Kadir Çöpdemir gibi tanınmış isimlerin bağlı olduğu Karagümrük'teki tekke, bugünlerde gergin. Kavganın merkezinde Başbakan Erdoğan'ın ailesi var. Bilal Erdoğan'ın sakal bırakması bile tarikattaki kavgaya bağlanıyor.

Cerrahiye, Halvetiye Tarikatı'nın günümüze ulaşan kollarından biri. İnziva-yalnızlık manalarına gelen Halvet'in tasavvuf anlamı; ne bir meleğin ne de herhangi bir kimsenin bulunmadığı bir halde ve yerde, Allah ile manen konuşmak, ruhen sohbet etmek anlamındadır.

Halveti çok seven ve bir çınar ağacının kovuğunda defalarca halvet çıkardığı için "Halveti" lakabı alan İranlı Siraceddin Ömer Efendi, tarikatı kurdu. Üst üste kırk kez erbain çıkararak "sır"ra vakıf olmuştu.

Birçok tarikat gibi doğumu; Haçlı seferleri ve Moğol istilalarıyla büyük karışıklıklar yaşanan Ortadoğu'da 14. yüzyılda oldu.

Anadolu'ya Halvetilik, Amasyalı Pir İlyas Sücaüddin-i Halveti ve İstanbul'a Mehmet Cemaleddi-i Halveti tarafından getirildi. Zamanla kolları oldu; Ruşeniye, Cemaliye, Şemsiye, Ahmediyе ve Ramazaniye. Cerrahiye, Ramazaniye'nin şubesiydi.

Kurucusu; Muhammet Nurettin Cerrahi; 4 Mayıs 1678'te İstanbul Cerrahpaşa'da doğdu.

İddiaya göre babası Seyyid Abdullah Hüsamettin'in soyu, Hz.

Muhammed tarafından cennetle müjdelenen on sahabeden biri olan, Ubeyde b. Cerrah'a dayanıyordu. Yine iddiaya göre, annesi Emine Teslimiye tarafından Hz. Hüseyin'e ulaşıyordu. Tarikata adına veren Nurettin Cerrahi, sıbyan mektebinde okudu. Öğrenimi boyunca büyük Osmanlı şairi Nabi'den edebiyat dersleri aldı ve şiir yazdı.

Dayısı Hüseyin Efendi vasıtasıyla Üsküdar'daki Selamiye Dergahı'na gitti.

Burada, Şeyh Ali Alaattin-i Köstendili Efendi'ye bağlandı. 7 yıl dergahta kaldı.

Şeyh Köstendili'nin sarayla ilişkisi çok iyiydi; "fahri danışmanlık" yapıyordu.

Bir parantez açmalıyım. Çünkü, Türkiye'nin gündeminde "paralel devlet" var.

Kimileri safça "tarikatların siyasetle ne ilgisi olabilir" diye soruyor!

Hep oldu. Bunlardan biri de Cerrahiye tarikatının doğduğu Halvetiler idi.

• **Fatih'i 'Paralel Devlet' öldürdü**

Osmanlı'nın kimi büyük tarikatlarının merkezlerinin İstanbul olmasının sebebi açıktı; saray siyasetiyle ilişki.

Hans J. Kissling, Halvetiler üzerine yaptığı ayrıntılı tarihsel çalışmasında, tarikatın önde gelen şeyhlerinin arka planda kalarak, Osmanlı siyasetini nasıl yönlendirdiğini yazdı.

Örneğini genel hatlarıyla vereyim:

Fatih Sultan Mehmet, oğlu Beyazıt'ın Amasya'da Halveti Şeyhi Çelebi Efendi ile ilişkisinden rahatsızdı. Beyazıt, Şeyh Çelebi sayesinde dönemin güçlü tarikatını yanına çekmişti.

İstanbul'da ise Fatih'in hiç de hoşuna gitmeyen vaazları ile tanınan Halveti Şeyh Alaattin Ali el Halveti vardı. Halk arasında kendisi aleyhine düşünceler yaratacağından kuşkulanan Fatih, şeyhi sürgüne gönderdi.

Halveti Şeyhi, Fatih'in baş düşman olarak gördüğü Uzun Hasan'ın yanına yerleşti.

Fatih, Halvetiler'in bu dirsek temaslarından hoşnut değildi. Keza oğlu Cem Sultan'ın tahta geçmesine bu grubun izin vermeyeceğinden kuşkulanıyordu. Sadrazam Karamani Mehmet Paşa'ya Beyazıt'ın öldürölmesini emretti.

Haberi alan Beyazıt, Şeyh Çelebi'den yardım istedi ve Karamani'nin öldürölmesini talep etti. Şeyh Çelebi Efendi önce çekindi ama Sadrazam'ın Halveti arazilerini istimlak etmek istemesi istihbaratını alınca harekete geçti.

Ve ne tesadüf:

Tam o günlerde, Fatih Sultan Mehmet Rodos'a sefere başlamak üzere gittiği Gebze'de esrarlı şekilde öldü. Kissling, bu esrarlı ölümün arkasında Beyazıt'ın ve yandaşlarının olduğunu düşünüyor! Sadrazam Karamani'nin öldürölldüğünü de yazmaya gerek yok!

Kazanan Beyazıt ve dolasıyla Halvetiler oldu. Beyazıt, Halvetilere gönöl borcunu ödemek için İstanbul'da dergah yaptırdı. Bu görev için de en güvendiği adamı olan Koca Mustafa Paşa'yı görevlendirdi. Koca Mustafa Paşa, Beyazıt sultan olmadan önce Şeyh Çelebi Efendi ile arasındaki irtibatı sağlayan bir tür posta memuruydu.

Yapılan dergahın bir numaralı konuğu hep II. Beyazıt oldu. Tarikat mensupları "Veli" unvanını yakıştırdı. Bu arada Şeyh Çelebi Efendi tarikatta postnişe oturdu.

Asıl konumuzdan uzaklaşmayalım; Halvetiler sonraki dönemde, katı Sünni anlayışı nedeniyle Yavuz Selim ile ilişkileri kötüleşti. Yavuz, Halvetilerin saray nezdindeki en büyük hamilerinden olan Koca Mustafa Paşa'yı öldürttü. Çok sürmedi; Kanuni Sultan Süleyman döneminde Halvetiler yine parlak günlerine döndü. Çünkü Süleyman'ın hocası Müslihittin Merkez Efendi Halveti dergahına mensuptu. Süleyman padişahlık koltuğuna oturunca Merkez Efendi de tarikatın postuna oturdu. Yani demem o ki, Halvetiler gibi tarikatlar hep siyasetin içinde yer aldı. Dönelim; tekrar Halveti'nin Cerrahiye koluna...

• Tekke padişahın hediyesi

18. yüzyıl, dünyanın kötü olduğuna ve el ayak çekilmesi gerektiğine inanılan “kötümser mistikler” dönemi idi. Tarikatlar çığ gibi büyüyordu. Bir yanda Lale Devri diğer yanda tarikatların altın dönemi yaşanıyordu.

Nurettin Cerrahi, yine kendisi gibi Selamiye Dergahı’ndan arkadaşları Süleyman Veliyyüddin ve Mehmet Hüsameddin ile birlikte Karagümrük’teki Canfeda Hatun Camii’nde 40 gün 40 gece halvete soyunarak erbain (çile) çekerken çıkardıkları sesler komşuları rahatsız etti. Şikayet edildiler.

Bu sırada, rüya yorumculuğuna büyük değer veren ve rüyaların yorumlarıyla devleti yöneten Sultan III. Ahmet, rüyasında gördüğü konağı alıp Nurettin Cerrahi’ye bağışladı.

Geleneksel tarihçiler böyle yazıyor ama şunu tahmin etmek zor değil; Nurettin Cerrahi’nin şeyhi Ali Alaattin-i Köstendili ile III. Ahmet’in ilişkileri çok iyiydi. Şeyh Köstendili, nefesiyle III. Ahmet’in annesi Saliha Sultan’ı iyileştirmişti! Sonuçta konak alındı, yıkıldı ve yerine büyük bir hankah (tekke) yapıldı.

Binada halvete özel olarak tasarlanmış ahşap ufak boyutlu ve penceresiz halvethane denilen bölümler vardı.

Tekke, 15 Kasım 1703’te törenle açıldı.

Şeyh Köstendili, pazartesi öğleden sonra ayin yapılmasını önerdi. Bu gelenek halen devam etmektedir.

Nureddin Cerrahi, 18 yıldır bu tekkede irşad görevi yaptı.

Yazdığı “Mürşid-i Dervişan” eseriyle Halvetiye’nin adab ve erkanında bazı değişiklikler ve ilaveler yaptı.

1720’de ölünce postnişe Süleyman Veliyyüddin geçti.

Cumhuriyet’in özel izni

İstanbul’da yaklaşık üç yüz yıldır tarikat faaliyeti sürdüren Cerrahilik Cumhuriyet döneminde pek zorlukla karşılaşmadı.

Şeyh İbrahim Fahrettin Şevki Efendi’nin çabalarıyla, Vakıflar Genel Müdürlüğü’ne bağlı “kültür evi” olarak varlığını devam ettirdi.

Şeyh Said isyanı oldu. Menemen ayaklanması yaşandı. 27 Mayıs 1960 askeri müdahalesi oldu ama kimse tarikata karışmadı.

Bir de ne diyorlar; Cumhuriyet dinimizi öğrenmemize engel oldu! Karagümrük’teki Pirlük Asitanesi’ne gitselemiş!

Sadece 28 Şubat'ta Bursa'daki tekke kapatıldı.

Ama zaten kent merkezli bir tarikat olarak kurulan Cerrahiye tekkeleri birkaç küçük ilçe dışında taşrada tutunamadı.

Tekkeyi yurt dışına taşıyan ve dergaha ünlü isimleri getiren Muzaffer Özak oldu. "Şeyh Aşki" denilen Muzaffer Efendi sahaftı. Çok hoş sohbetti.

Tarikat, 12 Eylül 1980 darbesinde büyüdü. 1981'de Türk Tasavvuf Musiki ve Folklorunu Araştırma ve Yaşatma Vakfı'nı kurdular. Konserler vermediler.

Özak, tarikatı yurt dışına bu dönemde götürdü. ABD ve İtalya, İspanya gibi bazı AB ülkelerinde şubeler açtı.

Özak'tan sonra tekkenin postuna oturan Sefer Dal ise Arjantin, Avustralya, Brezilya, Şili, Kanada gibi ülkelerde şubeler açtı.

Sefer Dal, 1995'te ölünce tarikatın başına Ömer Tuğrul İnancer geçti.

Hani şu TRT'de, "Hamileliği davul çalarak ilan etmek bizim terbiyemize aykırıdır. Böyle hamile karınla sokakta gezilmez. Her şeyden önce estetik değildir" diyen "Efendi"!

Ya da "kadın erkek eşit değil; benim eşim yok, zevcem var" diyen kişi...

İnancer'in sözleri Türkiye'de nasıl tartışıldı ise kendisi de Cerrahiler'in ikiye bölünmesine neden oldu. Kavgalar çıktı, yaralanmalar oldu.

Bir grubun içinde Bilal Erdoğan da vardı...

Sakal bırakması bile bu tarikatla ilgisine bağlandı...

• Bilal Erdoğan'ın tekkesi

Veysel Dalsaldı...

"Tekke" müziğinin günümüzdeki önemli temsilcilerinden.

Meşk Geleneksel Sanatları Yaşatma ve Sosyal Yardımlaşma Derneği Başkanı.

Meşk adının seçilmesinin sebebi şu: Musiki dünyasının hat sanatından ödünç aldığı bir terim; yazdığım gibi Cerrahiler için ise pazartesi akşamları düzenlenen müzik ve semanın birlikteliğini ifade ediyor.

Müziğe büyük önem veren genç Cerrahiler, tekkede aldıkları sema ve müzik eğitimini pazartesi akşamları “meşk etme” fırsatını buluyor.

Zamanla gençler ile gelenekçiler arasında tartışmalar yaşandı. Meşk Derneği’ni Cerrahiler’in içinden bir grup kurdu. Yani tarikat ikiye bölündü. İş kavgaya kadar vardı:

Tarih: 20 Eylül 2013. Saat 03.00.

Veysel Dalsaldı, Fatih’teki yeni derneklerinde arkadaşları ile otururken zil çaldı. Gelenler, “Veysel Bey’i aradıklarını” söyledi. Kapıyı açan kişi, Dalsaldı’ya gelenleri içeri almak için sorarken, yanıt beklemeden içeri giren iki kişi Dalsaldı’nın üzerine yürüdü ve ellerindeki demirle dövmeye başladı. 0 sırada dernekte bulunan yedi kişi, Dalsaldı’yı döven kişiye doğru yanaştığında saldırganlardan diğeri elindeki silahı çekti ve kurşunu namluya sürdü.

Dernekteki arkadaşları, “Yeter ölecek” diye bağırmaya başlayınca iki saldırgan koşarak olay yerinden uzaklaştı. Dalsaldı hemen hastaneye kaldırılırken kafasında 4 ayrı yere dikiş atıldı.

Ne olmuştu?

Bilinen; Cerrahiyye tarikatında görüş ayrılığına sahip taraflardan biri Veysel Dalsaldı idi.

Diğer tarafta kim vardı.

Kuşkusuz güçlü isimlerdi. Çünkü saldırganlar hâlâ bulunamadı! “Efendi” diye hitap edilen Ömer Tuğrul İnancer tarikatın Hocaefendi’si. Bursalı. 1946 doğumlu. Asıl mesleği avukatlık. Turizm Bakanlığı İstanbul Tarihi Türk Musikisi Topluluğu Müdürlüğü yaptı.

Bu müzik topluluğunun misafir bir “sanatçısı” var: Fatih Çıtak!

Bu ismi anımsadınız mı? Okuduğu şiirle atv’de Başbakan Erdoğan’ı ağlatmıştı.

Zaten akrabalar: Bilal Erdoğan’ın eşi Reyhan’ın dayısı.

Çıtak Ailesi Fatih semtinden.

Cerrahiyye medyada “ünlülerin” gittiği tarikat olarak bilinse de mensuplarının çoğunluğu Fatih’te yaşayan sade vatandaşlar.

Çıtak Ailesi bunlardan biriydi.

1967 doğumlu Fatih Çıtak, Fatih İmam Hatip mezunu. Marmara Üniversitesi Türkoloji Bölümü mezunu. TRT ve atv’de programlar yapıyor.

Erdoğan’ın “Bu Şarkı Burada Bitmez” şiir albümünü de yaptı. Genellikle Pendik Belediyesi Yunus Emre Kültür Merkezi’nde sohbet konuşmaları yapıyor.

Peki kavgada kim kimin tarafındaydı?

Taraf’ın “Bavulcusu” Mehmet Baransu, Meşk Derneği’nde kavga çıkınca şunları yazdı:

– Tekkeden ayrılanlardan hoşlanmayanlar yeni lideri öldü diye bıraktılar.

– Cerrahi tekke olayı siyasi bir olay. Tekkeyi de dizayn etmek isteyen siyaset nelere sebep oluyor.

– Tekkedeki isimlerden biri, Bilal Erdoğan’ın eşinin akrabası. Tekkenin bir bölümü iktidarı eleştirip ikiye ayrıldı.

– Olay tekkeden ayrılanların kurduğu musiki derneğinde gerçekleşti. Bu yer ayrılanların yeni tekkesi.

– Bilal Erdogan neden sakal bıraktı tüm kavga bunun arkasında.

Acaba:

Tasavvuf yolunu seçtiği halde o yola girmeyen “muhip” Athena Gökhan ya da Mazhar Alanson değil de meşklerde hocalık yapan, “Efendi”nin sağ kolu Ahmet Özhan ne olup bittiği konusunda kamuoyunu aydınlatır mı?

Meşk Derneği Erdoğan ailesine niye karşı çıktı.

Soner YALÇYN.

«SÖZCÜ» gazetesini, 14 Ocak 2014. Taryhy makaleler